

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD			PESEL																

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII MUZYKI

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **21 maja 2020 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 22 strony (zadania 1–20), *Przykłady nutowe do wybranych zadań* oraz płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Do wybranych zadań dołączone są przykłady dźwiękowe nagrane kolejno na płycie. Zadania te oznaczone są w arkuszu znakiem 🎧.
3. Kolejność nagrań zamieszczono na 2 stronie.
4. Przykłady nutowe do wybranych zadań, oznaczonych znakiem 🎵, znajdują się w *Przykładach nutowych do wybranych zadań*. Przed zapoznaniem się z nagraniami i zapisem nutowym przeczytaj uważnie treść poleceń.
5. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
9. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
10. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MHM-R1_1P-202

NOWA FORMUŁA

Wykaz przykładów dźwiękowych

Zadanie 3. – Ścieżka 1.

Zadanie 4. – Ścieżka 2. i 3.

Zadanie 6. – Ścieżka 4.

Zadanie 7. – Ścieżka 5.

Zadanie 10. – Ścieżka 6.

Zadanie 13. – Ścieżka 7.

Zadanie 15. – Ścieżka 8.

Zadanie 16. – Ścieżka 9.

Zadanie 17. – Ścieżka 10.

Zadanie 1. (0–1)

Zapisz nazwę instrumentu przedstawionego na poniższej ilustracji. Podaj imię boga greckiego, z którego kultem był on związany.

www.commonswikimedia.org

Nazwa instrumentu: .....

Imię greckiego boga: .....

Zadanie 2. (0–1)

Przeczytaj poniższy opis jednego z gatunków muzycznych.

Ten świecki muzyczno-poetycki gatunek był charakterystyczny dla późnego średniowiecza, renesansu i wczesnego baroku. Powstał w środowisku kompozytorów włoskich, zainspirowanych poezją najwybitniejszych poetów starożytnych i czasów nowszych, m.in. Wergiliusza, Horacego, Dantego, Petrarcki, Boccaccia.

Którego gatunku dotyczy przytoczony powyżej opis? Zaznacz poprawną odpowiedź.

- A. chanson
- B. villancico
- C. madrygał
- D. estampida

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 3. ☞

Zapoznaj się z fragmentem nagrania i zapisu nutowego średniowiecznego hymnu *Pange lingua*.

III

P Ange lingua glo-ri- ó-si Córpo-ris mysté-ri- um,
Sangi-nisque pre-ti- ó-si, Quem in mundi pré-ti- um
Fructus ventris gene-ró-si Rex effú-dit génti- um.

2. Nobis da-tus, nobis na-tus Ex intácta Vírgi-ne, Et in
mundo conversá-tus, Sparso verbi sémi-ne, Su- i mo-ras
inco-lá-tus Mi-ro clausit ór-di-ne.

3. In suprémæ nocte cœnæ Re-cúmbens cum frátri-bus,
Observá-ta le-ge ple-ne Ci-bis in le-gá-libus, Ci-bum
turbæ du- odénæ Se dat su- is má-ni-bus.

1. Sław języku tajemnicę
Ciała i najdroższej Krwi,
którą jako Łask Krynicę
wylał w czasie ziemskich dni,
Ten, co Matkę miał Dziewicę,
Król narodów godzien czci.
2. Z Panny czystej narodzony,
posłan zbawić ludzki ród,
gdy po świecie na wsze strony
ziarno słowa rzucił w lud,
wtedy cudem niezgłębionym
zamknął Swej pielgrzymki trud.
3. W noc ostatnią, przy Wieczerzy,
z tymi, których braćmi zwał,
pełniąc wszystko jak należy,
czego przepis prawny chciał,
sam Dwunastu się powierzył,
i za pokarm z Rąk Swych dał.

www.sanctus.pl

Zadanie 3.1. (0–1)

Na podstawie nagrania i zapisu nutowego podaj trzy cechy muzyczne charakterystyczne dla tego hymnu.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 3.2. (0–1)

Zapisz nazwę formy muzyki wielogłosowej renesansu, w której hymn *Pange lingua* pełnił funkcję *cantus firmus*, oraz podaj nazwisko jej kompozytora. Nazwisko kompozytora wybierz z podanych niżej.

Johannes Ockeghem   Josquin des Prés   Giovanni Pierluigi da Palestrina
Orlando di Lasso   Pierre de la Rue

Nazwa formy: .....

Nazwisko kompozytora: .....

Zadanie 4. ♪ ♫

Zapoznaj się z fragmentami nagrań i zapisów nutowych dwóch różnych części mszy *Missa Papae Marcelli*: *Kyrie* i *Gloria*. Zapis nutowy utworu znajduje się w dołączonych *Przykładach nutowych do wybranych zadań*.

Zadanie 4.1. (0–2)

Wskaż dwie różnice w muzycznym opracowaniu tekstu *Kyrie* (przykład 1.) i *Gloria* (przykład 2.). Weź pod uwagę elementy dotyczące melodyki, rytmu i faktury. Wyjaśnij przyczyny odmiennego sposobu muzycznego opracowania tych tekstów liturgicznych.

Różnica 1.: .....

.....
.....

Różnica 2.: .....

.....
.....

Wyjaśnienie: .....

.....
.....

.....
.....

Zadanie 4.2. (0–1)

Podaj nazwisko kompozytora *Missa Papae Marcelli* oraz nazwę szkoły kompozytorskiej, z którą był on związany.

Nazwisko kompozytora: .....

Nazwa szkoły kompozytorskiej: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 5.

Poniżej przedstawiono reprodukcję fragmentu obrazu pt. *Alegoria słuchu*, namalowanego przez Petera Paula Rubensa i Jana Brueghela Starszego. Na obrazie widoczne są liczne instrumenty typowe dla epoki baroku.

www.commonswikimedia.org

Zadanie 5.1. (0–1)

Uzupełnij tabelę. Podaj nazwy dwóch instrumentów widocznych na reprodukcji z grupy chordofonów i dwóch instrumentów z grupy aerofonów.

	Chordofony	Aerofony
1.		
2.		

Zadanie 5.2. (0–1)

Podaj nazwy dwóch instrumentów przedstawionych na obrazie *Alegoria słuchu*, które były związane z partią *basso continuo* oraz wyjaśnij, jak ta partia była realizowana w epoce baroku.

Instrument 1.: .....

Instrument 2.: .....

Wyjaśnienie: .....
.....
.....

Zadanie 6. 🎧 🎵

Zapoznaj się z nagraniem i zapisem nutowym *Sarabandy* Jana Sebastiana Bacha. Zapis nutowy utworu znajduje się w dołączonych *Przykładach nutowych do wybranych zadań*.

Zadanie 6.1. (0–1)

Opisz sarabandę, uwzględniając następujące elementy języka muzycznego: tempo, cechy metro-rytmiczne i pochodzenie tańca.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6.2. (0–1)

Określ budowę (schemat formalny) *Sarabandy*. Podaj tonacje wyjściowe każdej z wewnętrznych części *Sarabandy*.

Budowa *Sarabandy*: .....

Tonacje wyjściowe każdej z części: .....

.....

Zadanie 6.3. (0–1)

Zapisz nazwę cyklicznego gatunku, który tworzą stylizowane tańce. Podaj nazwy trzech innych tańców, które znalazły miejsce w tym gatunku.

Nazwa gatunku: .....

Nazwy trzech tańców: .....

.....

.....

Zadanie 7. 🎧 🎵

Zapoznaj się z fragmentem nagrania i zapisu nutowego IV części *VI Symfonii F-dur „Pastoralnej”* Ludwiga van Beethovena. Zapis nutowy utworu znajduje się w dołączonych *Przykładach nutowych do wybranych zadań*.

Zadanie 7.1. (0–1)

Wskaż trzy środki muzyczne, za pomocą których kompozytor zilustrował burzę.

1. ....

2. ....

3. ....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.1.	5.2.	6.1.	6.2.	6.3.	7.1.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 7.2. (0–1)

Wybierz z partytury *Symfonii „Pastoralnej”* Beethovena i zapisz nazwy włoskie czterech określeń dotyczących dynamiki. Przy każdej nazwie włoskiej podaj jej polski odpowiednik.

Nazwa włoska	Polski odpowiednik

Zadanie 7.3. (0–1)

Wskaż inną kompozycję, poza *Symfonią „Pastoralną”* Beethovena, w której występuje ilustracja burzy. Podaj tytuł utworu i nazwisko kompozytora.

Tytuł utworu: .....

Nazwisko kompozytora: .....

Zadanie 8. (0–1)

Podaj zwyczajową nazwę akordu znajdującego się na początku drugiego taktu poniższego przykładu i nazwisko jego twórcy. Nazwę akordu wybierz z podanych niżej.

akord chopinowski   akord tristanowski   akord skriabinowski   akord neapolitański

Nazwa akordu: .....

Nazwisko twórcy: .....

Zadanie 9. (0–1)

Poniżej zapisano ważne wydarzenia muzyczne (oznaczone A.–D.). Ustal ich chronologię. Wpisz numery 1–4 we właściwej kolejności, gdzie 1 oznacza najstarsze chronologicznie wydarzenie, a 4 – wydarzenie najnowsze.

	Wydarzenie	Chronologia
A.	Richard Strauss prezentuje <i>Salome</i> .	
B.	Johannes Brahms komponuje <i>Niemieckie requiem</i> .	
C.	Felix Mendelssohn-Bartholdy wykonuje <i>Pasję wg św. Mateusza</i> Johanna Sebastiana Bacha.	
D.	W Darmstadt rozpoczynają się Międzynarodowe Letnie Kursy Nowej Muzyki.	

Zadanie 10. 🎧 🎵

Zapoznaj się z nagraniem i zapisem nutowym początkowego fragmentu III części *I Symfonii D-dur „Tytan”* Gustava Mahlera. Zapis nutowy utworu znajduje się w dołączonych *Przykładach nutowych do wybranych zadań*.

Zadanie 10.1. (0–1)

Podaj dwa argumenty, które potwierdzają, że przedstawiony fragment *I Symfonii* Gustava Mahlera jest marszem żałobnym.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10.2. (0–1)

Podaj, jaki rodzaj techniki polifonicznej został zastosowany w przedstawionym fragmencie *I Symfonii* Gustava Mahlera.

Rodzaj techniki polifonicznej: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	7.2.	7.3.	8.	9.	10.1.	10.2.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 10.3. (0–3)

Uzupełnij poniższą tabelę. Wpisz polskie nazwy instrumentów wprowadzających sześć kolejnych wejść tematu. Uwaga! W niektórych wejściach temat jest wprowadzany jednocześnie przez dwa instrumenty.

Kolejność wejść tematu	Nazwa instrumentu / instrumentów
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

Zadanie 11. (0–1)

Do tytułów dzieł muzycznych (oznaczonych 1.–3.) przyporządkuj po jednym właściwym dla każdego dzieła źródle inspiracji (wybranim spośród A.–D.).

1. Gustav Mahler <i>Kindertotenlieder</i>	A. wątki autobiograficzne
2. Mieczysław Karłowicz <i>Stanisław i Anna</i> <i>Oświecimowie</i>	B. obraz Stanisława Bergmana
3. Piotr Czajkowski <i>IV Symfonia f-moll</i>	C. poezja Friedricha Rückerta
	D. sekwencja <i>Dies irae</i>

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

Zadanie 12. (0–1)

Podaj nazwisko kompozytora, którego dotyczy poniższy cytat, oraz nazwę kierunku w muzyce XX wieku, reprezentowanego przez utwór opisany w tekście.

Zawsze namiętnie kochałem lokomotywy: dla mnie są to żywe stworzenia i kocham je, jak inni kochają kobiety lub konie. W *Pacifiku* nie chodziło o naśladowanie hałasów lokomotywy. To, czego szukałem, to przekazanie wrażenia wzrokowego i fizycznej radości za pomocą konstrukcji muzycznej. Rozpoczyna się ona od obiektywnej kontemplacji: spokojny oddech maszyny znajdującej się w stanie spoczynku, wysiłek momentu rozruchu, potem stopniowe narastanie szybkości, by dojść do stanu lirycznego czy też patetycznego, jaki osiąga trzystutonowy pociąg, rzucony w pełną noc z szybkością 120 km na godzinę.

Witold Rudziński, *Muzyka naszego stulecia*, Warszawa 1995.

Nazwisko kompozytora: .....

Nazwa kierunku: .....

Zadanie 13. ☞

Zapoznaj się z nagraniem napisanej w XIX wieku pieśni we współczesnej aranżacji muzyków Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej.

Zadanie 13.1. (0–1)

Podaj nazwisko kompozytora, tytuł pieśni i nazwę zbioru, w którym ta pieśń została opublikowana.

Nazwisko kompozytora: .....

Tytuł pieśni: .....

Nazwa zbioru: .....

Zadanie 13.2. (0–1)

Wskaż dwa rozwiązania występujące w przedstawionej aranżacji, które służą popularyzacji tego utworu.

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Poniższe nazwy odpowiadają elementom związanym z konstrukcją instrumentów lub grą na instrumentach. Połącz nazwę elementu z odpowiednim instrumentem. Wpisz po jednej nazwie elementu do odpowiedniej kolumny.

młotek   wentyle   kapodaster   membrana   miech   warga

Instrument	Element budowy instrumentu lub element związany z grą na instrumencie
waltornia	
gitara	
kotły	
akordeon	

Zadanie 15. ☞

Zapoznaj się z nagraniem fragmentu kompozycji Arnolda Schönberga pt. *Pierrot lunaire*.

Zadanie 15.1. (0–1)

Zapisz nazwę techniki wokalne zastosowanej w tym utworze.

Nazwa techniki wokalne: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	10.3.	11.	12.	13.1.	13.2.	14.	15.1.
	Maks. liczba pkt	3	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 15.2. (0–1)

Utwór *Pierrot lunaire* Schönberga reprezentuje jeden z modernistycznych kierunków w muzyce XX wieku.

Podaj nazwę tego kierunku i wyjaśnij na podstawie analizy tekstu i jego opracowania muzycznego, jaki efekt uzyskał Schönberg poprzez zastosowanie nowej techniki wokalne.

Pierrot lunaire

tekst Alberta Girauda w niemieckim tłumaczeniu Ottona Eryka Hartlebena

11. ROTE MESSE

Zu grausem Abendmahle
Beim Blendeglanz des Goldes,
Beim Flackerschein der Kerzen,
Naht dem Altar – Pierrot!

Die Hand, die gottgeweihte,
Zerreißt die Priesterkleider
Zu grausem Abendmahle
Beim Blendeglanz des Goldes.

Mit segnender Gebärde
Zeigt er den bange Seelen
Die tiefend rothe Hostie:
Sein Herz in blutgen Fingern,
Zu grausem Abendmahle.

Księżycowy Pierrot

tłum. Krystyna Jackowska-Pociejowa

11. CZERWONA MSZA

By spełnić obrzęd mszy strasznej,
w ślepiącym złota blasku,
w migocie świec płonących,
przed ołtarz wychodzi Pierrot.

Rękami namaszczone
rozdiera kapłańskie szaty,
by spełnić obrzęd mszy strasznej,
w ślepiącym złota blasku.

I w geście błogosławiącym
ukazuje złękłym duszom
ociekającą krwią hostię:
swe serce w palcach skrwawionych,
by spełnić obrzęd mszy strasznej.

www.warszawska-jesien.art.pl

Nazwa kierunku: .....

Wyjaśnienie: .....

.....
.....
.....
.....

Zadanie 16. (0–2) 🗣

Zapoznaj się z poniższą ilustracją, która przedstawia zabieg modelujący brzmienie fortepianu, oraz z nagraniem fragmentu utworu przeznaczonego na instrument poddany podobnej modyfikacji.

Zapisz nazwę tego typu modyfikacji brzmienia fortepianu i nazwisko kompozytora, który był pomysłodawcą takiego rozwiązania. Wyjaśnij, na czym polegała modyfikacja brzmienia fortepianu i jakie były jej efekty.

www.secondinversion.org

Nazwa modyfikacji: .....

Nazwisko kompozytora: .....

Wyjaśnienie: .....

.....
.....
.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.2.	16.
	Maks. liczba pkt	1	2
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 17. 🎧

Wysłuchaj fragmentu kompozycji, która reprezentuje jeden z awangardowych kierunków muzyki drugiej połowy XX wieku. Ten kierunek był charakterystyczny dla tzw. polskiej szkoły kompozytorskiej tego czasu. Poniżej przedstawiono objaśnienia znaków zamieszczone przed partyturą kompozycji.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW EXPLANATIONS OF SYMBOLS	
	podwyższenie o 1/4 tonu · raised by 1/4 tone
	podwyższenie o 3/4 tonu · raised by 3/4 tone
	obniżenie o 1/4 tonu · lowered by 1/4 tone
	obniżenie o 3/4 tonu · lowered by 3/4 tone
	możliwie najwyższy dźwięk na danym instrumencie highest note of the instrument
	możliwie najniższy dźwięk na danym instrumencie lowest note of the instrument
	molto vibrato
	bardzo wolne vibrato do odległości 1/4 tonu · very slow vibrato with 1/4 tone frequency difference
	bardzo szybkie nierytmizowane tremolo · very rapid non – rhythmicized tremolo
	możliwie szybkie powtarzanie danej grupy · repeat the notated group of notes as rapidlay as possible
	zgrzytać, drapać · jarring sounds
	grać za podstawkiem na 2 strunach · play between bridge and tailpiece (on 2 strings)
	arpedżio za podstawkiem na 4 strunach · arpeggio on 4 strings behind the bridge
	grać na strunniku · play on tailpiece
	grać na podstawku · play on brigde
	szereg nieregularnych zmian smyczka · several irre- gular bow strokes

Partitura scritta in Do

Zadanie 17.1. (0–1)

Podaj nazwę kierunku, który reprezentuje przedstawiona w nagraniu kompozycja, i nazwisko jednego z przedstawicieli tego kierunku w muzyce polskiej.

Nazwa nurtu: .....

Nazwisko kompozytora: .....

Zadanie 17.2. (0–1)

Określ aparat wykonawczy wysłuchanego fragmentu kompozycji i opisz dwa efekty dźwiękowe, które uzyskał kompozytor dzięki niekonwencjonalnemu użyciu instrumentów.

Aparat wykonawczy: .....

Opis: .....

.....
.....

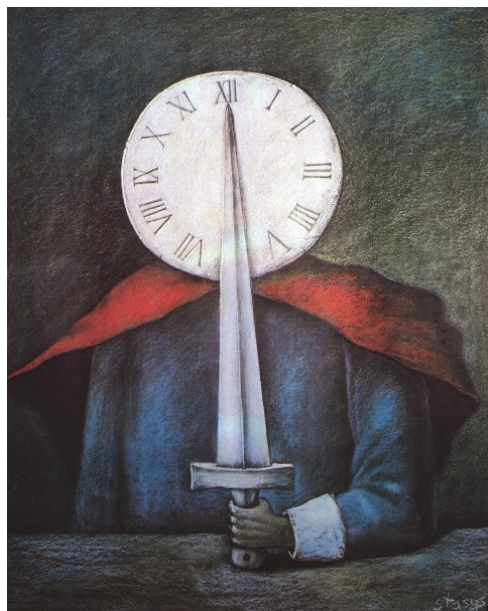
Zadanie 18. (0–1)

Poniżej zamieszczono fragmenty plakatów dwóch polskich oper mających swe prapremiery w XIX i XX wieku.

Przy każdym z plakatów zapisz nazwisko kompozytora i tytuł opery, którą zapowiada. Tytuły oper wybierz spośród podanych niżej.

Manru   *Król Roger*   *Diabły z Loudun*   *Straszny dwór*

A.

www.galeriaplaku.com.pl

Kompozytor: .....

Tytuł: .....

B.

www.galeriagrafikiiplaku.com.pl

Kompozytor: .....

Tytuł: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.1.	17.2.	18.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 19. (0–1)

Do nazwisk muzyków przyporządkuj nazwy instrumentów, których byli lub są oni wirtuozami. Nazwy instrumentów wybierz z podanych niżej.

trąbka   gitara   saksofon   fortepian   wiolonczela   skrzypce

Nazwiska muzyków	Nazwa instrumentu
Pat Metheny	
Anne-Sophie Mutter	
Leszek Możdżer	
Mischa Maisky	

Zadanie 20. (0–25)

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów.

Temat 1.

Danuta Gwizdalanka napisała: *potomni uznali Beethovena za symbol niezależności w sztuce. Stał się on uosobieniem artysty bezkompromisowego, a nawet «zbuntowanego» [...], świadomie pisał «trudną muzykę», niejednokrotnie ignorując przyzwyczajenia wykonawców i słuchaczy.* Czy zgadzasz się z tą opinią? W swoich rozważaniach odwołaj się do trzech utworów Ludwiga van Beethovena reprezentujących różne gatunki muzyczne. Wybierz utwory, w których zastosowane zostały nowatorskie rozwiązania dotyczące koncepcji cyklu, użytych form, techniki kompozytorskiej, instrumentacji.

Temat 2.

W muzyce II połowy XX stulecia eksponowane miejsce zajęła twórczość o charakterze awangardowym, której założeniem były eksperymenty z brzmieniem, formą, interpretacją zapisu muzycznego, teatralizacją procesu wykonania muzyki. Scharakteryzuj trzy wybrane przez Ciebie utwory wskazanego okresu, które potwierdzają aspiracje różnych kompozytorów w tworzeniu muzyki awangardowej.

WYPRACOWANIE

na temat nr .....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	19.	20.
	Maks. liczba pkt	1	25
	Uzyskana liczba pkt		

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

